

I. Imię i nazwisko, stopień i tytuł naukowy:

prof. dr hab. Elżbieta Skorupska-Raczyńska

językoznawca

II. Autoprezentacja:

Zakres badań naukowych obejmuje historię języka polskiego, historię polskiej leksykografii; stylistykę polszczyzny XIX wieku, język powieści Elizy Orzeszkowej; język współczesnej komunikacji interpersonalnej, stan współczesnego języka polskiego; frazeologię i paremiologię polską; językową kreację świata w tekstach artystycznych, językowy obraz świata

Droga rozwoju naukowego

- doktorat (z zakresu historii wpływów łacińskich na polszczyznę XIX wieku; promotor: prof. dr hab. Mirosława Białoskórska), 1999 r., Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
- habilitacja (z zakresu historii polskiej leksykografii), 2004 r., Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
- tytuł profesora językoznawstwa, 2014 r.

Działalność promotorska i recenzencka w zakresie nauki

- promotor czterech doktoratów;
- recenzent prac doktorskich, dorobku naukowego w postępowaniach habilitacyjnych oraz w postępowaniach o nadanie tytułu profesora

Publikacje naukowe

monografie:

1. *Progresywne zapożyczenia pochodzenia łacińskiego w polszczyźnie XIX wieku*, Gorzów Wielkopolski 2000.
2. *Dziewiętnastowieczne latynizmy progresywne w polszczyźnie XX wieku*, Gorzów Wielkopolski 2001.
3. *„Dykcjonarz” Michała Amszejewicza na tle nowopolskich słowników wyrazów obcych*, Gorzów Wielkopolski 2004.
4. *Kreacja ojca w powieściach nadniemeńskich Elizy Orzeszkowej (studium językowo-stylistyczne)*, Gorzów Wielkopolski 2012.
5. *Językowa kreacja świata w utworach Elizy Orzeszkowej (wybrane zagadnienia)*, Gorzów Wielkopolski 2016.

6. *Cud niepodległości. Odbudowa państwa polskiego 1918-1919*, Gorzów Wielkopolski 2018 (współaut.: G. Kucharczyk, J. Faryś, P. Słowiński).

7. *„Półgębkiem w pół słowa...” Leksyka typowych i nietypowych miar, wag i wartości*, Gorzów Wielkopolski 2019.

artykuły (wybór):

1. *Dykcjonarz Michała Amszejewicza jako ukryte źródło Słownika wileńskiego*, [w:] *Synchroniczne i diachroniczne aspekty badań polszczyzny*, t. IV, red. M. Białokórska, Szczecin 1998.

2. *Anglicyzmy w Dykcjonarzu Michała Amszejewicza*, [w:] *Synchroniczne i diachroniczne aspekty badań polszczyzny*, t. VI, red. M. Białokórska, Szczecin 2000.

3. *Funkcja barw w językowej kreacji wybranych postaci w „Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej*, [w:] *Twórczość Elizy Orzeszkowej*, red. K. Stępnik, Lublin 2001.

4. *Progresywne zapożyczenia łacińskie w polszczyźnie przełomu XIX i XX wieku*, „Biuletyn PTJ”, LVII, Kraków 2001.

5. *Barwy świata natury w „Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej*, t. 1, „Studia Językoznawcze”, Szczecin 2002.

6. *Barwy w językowej kreacji świata baśni (na wybranych przykładach)*, [w:] *Barwy świata baśni*, red. U. Chęcińska, Szczecin 2003.

7. *Motywy dendrologiczne w historii frazeologii i paremiologii polskiej*, t. 4, „Studia Językoznawcze”, Szczecin 2005.

8. *Funkcja barw w ludowej liryce religijnej (na materiale antologii „Prowadź nas w jasność”)*, [w:] *„Język religijny dawniej i dziś”*, red. S. Mikołajczak, ks. T. Węclawski, Poznań 2005.

9. *Rola i miejsce frazeologizmów w słownikach wyrazów obcych*, t. L, „Prace Filologiczne”, Warszawa 2005, s. 155-170.

10. *Kolorystyka dworu i zaścianka w „Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej*, t. 5, „Studia Językoznawcze”, Szczecin 2006.

11. *„...na żółte wzgórza libijskie padł złowrogi cień”. O funkcji barw w językowej kreacji starożytnego świata w „Faraonie” B. Prusa*, t. 6, „Studia Językoznawcze”, Szczecin 2007.

12. *Językowa kreacja Bożej Matki w ludowej liryce religijnej (na materiale antologii „Prowadź nas w jasność”)*, [w:] *Język religijny dawniej i dziś*, t. III., red. P. Bortkiewicz, S. Mikołajczak, M. Rybka, Poznań 2007.

13. *Językowy obraz diabła w polszczyźnie ogólnej*, Studia i Rozprawy nr 21, *Szatan w religii i kulturze*, red. S. Bukalski, Szczecin 2008.

14. *O języku i stylu notatki służbowej policjanta pierwszego kontaktu*, [w:] *Kształtowanie się wzorów i wzorców językowych*, red. A. Piotrowicz, K. Skibski, M. Szczyszek, Poznań 2009.
15. *Obraz ludowej religijności w powieściach chłopskich Elizy Orzeszkowej*, [w:] *Język doświadczenia religijnego*, t. II, red. G. Cyran, E. Skorupska-Raczyńska, Szczecin 2009.
16. *O XX-wiecznych tłumaczeniach „Księgi Psalmów” na tle „Psałterza Dawidowego” wg F. Karpińskiego (zagadnienia leksykalne – na wybranych przykładach)*, [w:] *Polszczyzna biblijna. Między tradycją a współczesnością*, t. I-II, red. S. Koziara, W. Przyczyna, Tarnów 2009.
17. *Internacjonalizacja terminologii turystycznej (próba badawcza)*, [w:] *Рекреаційний потенціал Прикарпаття, історія, сучасний стан, перспективи*, Iwano-Frankiwnsk 2009.
18. *„Pozwólcie mi odejść...” - obraz człowieczego cierpienia we wspomnieniach o Janie Pawle II*, [w:] *Miłość i cierpienie. Misterium Boga i nadzieja człowieka*, red. ks. J. Malski, I. Rutkowska, Głogów 2010.
19. *Językowy obraz macierzyństwa w legendach o Matce Bożej „Królowa Niebios”*, [w:] *Konstrukcje i destrukcje tożsamości*, t. I, *Wokół religii i jej języka*, red. E. Golachowska, A. Zielińska, Warszawa 2011.
20. *Idiomy, frazemy i paremie w „Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej*, [w:] *Ścieżkami pięknej polszczyzny*, red. L. Mariak, A. Seniów, Szczecin 2011.
21. *Językowa kreacja matki w „Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej*, *Poznańskie Studia Polonistyczne, Seria Językoznawcza*, t. 19 (39), Poznań 2012.
22. *„Kto świętuje święta Boże, temu Pan Bóg dopomoże...” Święta polskie we frazeologii i paremiologii dawnej i współczesnej*, *„Białostockie Archiwum Językowe”* nr 13, Białystok 2013.
23. *Barwy w językowej kreacji ojca w powieściach nadniemeńskich Elizy Orzeszkowej*, *Studia Językoznawcze*, t. 13, Szczecin 2014.
24. *„Cztery oczy razem to magnes z żelazem...” O miłości i erotyce w przysłowiaach polskich*, [w:] *O płci, ciele i seksualności w języku i mediach*, red. M. Karwatowska, R. Litwiński, A. Siwec, B. Jarosz, Lublin 2014.
25. *The linguistic depiction of Mother of God in folk religious Poetry (on the example of the anthology “Prowadź nas w jasność” [Lead us into light])*, [w:] *The Language of Religion, Past and Present*, red. S. Mikołajczak, M. Rybka, Poznań 2014.
26. *Językowy obraz kapłaństwa w lirykach ks. Bonifacego Miązka „Szukam domu”*, [w:] *Konceptje prawdy w poezji i pracach historycznoliterackich Bonifacego Miązka*, Wrocław 2015.
27. *„Nikt nie jest prorokiem między swymi”? O obczyźnie we frazeologii i paremiologii polskiej*, [w:] *Konstrukcje i destrukcje tożsamości*, t. IV: *Wartości w świecie słowiańskim*, red. E. Golachowska, D. Pazio-Włazłowska, Warszawa 2015.

28. *Językowy i literacki obraz osła w kulturze polskiej na tle dziedzictwa śródziemnomorskiego*, [w:] *Gorzowskie Studia Bestiograficzne*, t. III: *Koń w kulturach świata*, red. E. Skorupska-Raczyńska, J. Rutkowska, Gorzów Wielkopolski 2016.
29. *Nie trwam o jedzę, kiedy dobrze siedzę ... O jedzeniu i żarciu w paremiologii polskiej dawnej i współczesnej*, *Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza*, t. 23 (43), nr 1, Poznań 2016.
30. *„Kupić, nie kupić, potargować można...” O kupiectwie, handlu i wymianie towarowej w przysłowiach polskich dawnych i współczesnych*, [w:] *Dialog z tradycją*, t. V: *Językowe dziedzictwo kultury materialnej*, red. E. Młynarczyk i E. Horyń, Kraków 2016.
31. *Zmienność granic normy językowej (na materiale źródeł leksykograficznych). Cz. 1: Prohibita w polszczyźnie XX wieku*, *Orbis Linguarum*, t. 44, red. E. Białek, K. Huszcza, K. Nowakowska, Drezno–Wrocław 2016.
32. *Zmienność granic normy językowej (na materiale źródeł leksykograficznych). Cz. 2: Fleksja rzeczownika w polszczyźnie XX wieku*, *Orbis Linguarum*, t. 45, red. E. Białek, J. Cook, T. Wystobocki, Drezno–Wrocław 2016.
33. *Zmienność granic normy językowej (na materiale źródeł leksykograficznych). Cz. 3: Słownictwo nacechowane w polszczyźnie XX wieku*, *Orbis Linguarum*, t. 46, red. E. Białek, T. Jabłecki, J. Lopuschansky, Drezno – Wrocław 2017, s. 355-370.
34. *Motywy literackie w komediowo-obyczajowym fabularnym serialu „Ranczo” (przyczynek do badań nad komunikacją medialną i społeczną)*, [w:] *Medium w mediach. Tekst literacki w przekazach pośrednich przełomu XX i XXI wieku*, „Zeszyty Humanistyczne AJP”, nr 1, Gorzów Wielkopolski 2018.
35. *„Wszystko jest dla ludzi, ale nie wszystko jest dla wszystkich...” Filozofia wiejskiej taweczki w społeczno-obyczajowym serialu „Ranczo”*, [w:] *Filozofia w literaturze i sztuce*, red. S. Dworacki, M. Jaworska-Wołoszyn, Gorzów Wielkopolski 2018 (współ.: J. Rutkowska).
36. *Językowo-kulturowy obraz dziecka w polszczyźnie ogólnej „Karpackij Kraj”*, nr 1-2 (10-11), Iwano-Frankiwnsk 2018.
37. *Językowo-kulturowy obraz kwiatu i chwastu w polszczyźnie dawnej i współczesnej* [w:] *Przestrzeń zróżnicowana językowo, kulturowo i społecznie. Miasto*, t. VII, red. M. Święcicka, M. Peplińska, Bydgoszcz 2019.
38. *Motywy dendrologiczne w lirykach Bonifacego Mięzka z tomu „W tych wierszach dojrzewa smutek...”*, [w:] *Bonifacy Mięzek (1935 – 2018). Poeta – krytyk – historyk literatury*, Wrocław 2019.
39. *„Co choroba, to doktor...” Językowo-kulturowy obraz lekarza w polszczyźnie*, „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza” 27, 2, Poznań 2020.
40. *Językowo-kulturowy obraz zabawy z tańcami w polszczyźnie* [w:] *Miasto. Przestrzeń zróżnicowana językowo, kulturowo i społecznie*, t. 8, Bydgoszcz 2020.

41. *The Linguistic Picture of Byzantium in the Old and Contemporary Polish Language*, „Constantine’s Letters” v. 13, 1/2020, Constantine the Philosopher University in Nitra 2020 (współ: J. Rutkowska).
42. *Językowo-kulturowy obraz przyjaźni w polszczyźnie*, [w:] *До глибин мови*, Iwano-Frankiwnsk 2020.
43. *Zapożyczenia niemieckie w XIX-wiecznym Dykjonarzu Michała Amszejewicza (przyczynek do badań nad słownictwem obcego pochodzenia w polszczyźnie)*, Białostockie Archiwum Językowe 20, Białystok 2020.
44. *Językowo-stylistyczna kreacja rodziców w „Pamiętniku Wacławy” Elizy Orzeszkowej*, „Język. Religia. Tożsamość”, Gorzów Wielkopolski 2021, nr 2 (24 A).
45. *Leksykalne progresywne wpływy łacińskie w polszczyźnie doby nowopolskiej (synteza badań nad wpływami łacińskimi w leksyku XIX i XX wieku*, [w:] *Antyczne wędrówki transdyscyplinarne. SILVESTRO DWORACKI VIRO VERE ACADEMICO*, Gorzów Wielkopolski 2021.

Redakcja krytyczna i adiustacja:

- Bp Wilhelm Pluta, *Vademecum współpracy ludu Bożego i duszpasterza*, Zielona Góra 2009.
- Bp Wilhelm Pluta, *Rozporządzenia Duszpasterskie*, Zielona Góra 2010.
- Bp Wilhelm Pluta, *Aneksy do Rozporządzeń Duszpasterskich*, Zielona Góra 2010.

Rewizja i opracowanie filologiczne transkrypcji:

„*Skarb nieprzebrany dobrodziejstw boskich*” Ks. Jana Kazimierza Steczewicza. *Transkrypcja i komentarze*, red. A. Sapięha, Gorzów Wielkopolski 2014.